

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 8. joulukuuta 2003 (09.12)
(OR. en)**

15896/03

POLGEN 85

SAATE

Lähtettäjä: Neuvosto (yleiset asiat ja ulkosuhteet)

Vastaanottaja: Eurooppa-neuvosto

Asia: *Monivuotinen strateginen ohjelma*

Neuvosto pyytää 8.12.2003 käymiensä keskustelujen pohjalta Eurooppa-neuvostoa hyväksymään oheisen monivuotisen strategisen ohjelman.

**KUUDEN PUHEENJOHTAJAVALTION
(IRLANTI, ALANKOMAAT, LUXEMBURG, YHDISTYNYT
KUNINGASKUNTA, ITÄVALTA JA SUOMI)
LAATIMA**

NEUVOSTON

**MONIVUOTINEN
STRATEGINEN OHJELMA**

VUOSIKSI 2004–2006

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	5
TULEVA UNIONI MUOTOUTUU.....	6
Uusi sopimusperusta	6
Prosessin loppuun saattaminen.....	6
Valmistautuminen uuden perussopimuksen soveltamiseen	6
Uusi maantieteellinen tilanne	7
Uusien jäsenvaltioiden tehokas integroiminen.....	7
Bulgaria ja Romania.....	7
Turkki.....	8
Kroatia.....	8
Uudet rahoituspuitteet	8
Rahoitusnäkymät vuoden 2007 jälkeen: monitahoiset neuvottelut.....	8
TOIMINNAN PAINOPISTEET	10
Kasvun ja vaurauden alue	10
Lissabonin strategia: välitarkistus	10
Tavoitteiden saavuttaminen: Lissabonin strategian keskeisten tavoitteiden edistäminen	10
Kasvun edistäminen	11
Laajempi ja tehokkaammin toimiva talousalue.....	11
Uusien ja parempien työpaikkojen luominen ja Euroopan sosiaalisen mallin uudistaminen	12
Osaamiselle rakentuvan talouden edistäminen.....	13
Kestävän kehityksen edistäminen	14
Ympäristönsuojelu	15

Joidenkin politiikkojen uudistaminen	16
Maatalous	16
Kalastus	16
Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue	16
Tampereella hyväksytyn ohjelman täytäntöönpano	16
Tampereen huippukokouksen jatkotoimet	17
UNIONI MAAILMANLAAJUISENA TOIMIJANA	20
EU:n turvallisuusstrategian täytäntöönpano.....	20
Turvallisuuden edistäminen naapurialueilla.....	21
Tehokkaaseen monenvälisyyteen perustuva kansainvälinen järjestys	22
Uhkien käsitteleminen.....	23
Kehitystä koskevien sitoumusten seuranta.....	24

JOHDANTO

Tämä on neuvoston ensimmäinen strateginen kolmivuotisohjelma. Se kattaa ajanjakson 2004–2006, ja Eurooppa-neuvosto on hyväksynyt sen. Ohjelman ovat laatineet yhdessä kuusi valtiota, jotka huolehtivat kukin omalla vuorollaan neuvoston puheenjohtajuudesta kyseisenä jaksona¹. Nämä valtiot ovat yhdessä vastuussa siitä, että neuvosto huolehtii sovituisista ensisijaisista toimistaan vuoteen 2006 saakka tehokkaasti ja ajallaan.

Ohjelma viitoittaa neuvoston työskentelyä siten, että siinä asetetaan tiettyjä välitavoitteita ja aina kun se on mahdollista annetaan jäsennelly aikataulu yhteisesti sovittujen ensisijaisten toimien täytäntöön panemiseksi. Ohjelmassa ei luonnollisestikaan oteta kantaa tulevien neuvottelujen tuloksiin. Siinä asetetaan tiettyjä tavoitteita, jotka olisi saavutettava pyrittäessä edistämään talouden kilpailukykyä, täystyöllisyyttä, taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, sosiaalista osallisuutta, parantamaan ympäristön tilaa ja sisäistä ja ulkoista turvallisuutta, jotka ovat kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisille erityisen tärkeitä kysymyksiä. Ohjelmassa ei tuoda esiin Eurooppa-neuvoston virallisia kantoja, vaan ne esitetään päätelmissä.

Ohjelmaa laadittaessa on oltu tiiviissä yhteydessä komissioon. Ohjelma täydentää komission vuosittaista toimintastrategiaa ja tukee neuvoston vuosittaisia ohjelmia seuraavien kolmen vuoden ajan. Myös Euroopan parlamentille on tiedotettu ohjelman tarkoituksesta ja sisällöstä.

Ohjelma jakautuu kolmeen pääosaan. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan unionin perustuslain, sen maantieteellisen alueen ja talouden kehitystä ja tavoitteita, joiden avulla siirrytään tästä muutosten jaksosta seuraavaan kauteen. Toisessa osassa esitetään unionin toimintapolitiikan uudistamisen ja kehittämisen ensisijaiset toimet unionin sisäisen toiminnan tärkeimmillä alueilla. Kolmannessa osassa esitetään pääpiirteittäin, millainen on unionin asema maailmanlaajuisesti sen arvot, vastualueet ja edut huomioon ottaen.

o
o o

¹ Irlanti, Alankomaat, Luxemburg, Yhdistynyt kuningaskunta, Itävalta ja Suomi.

TULEVA UNIONI MUOTOUTUU

1. Tämän ohjelman kattaman jakson päättyessä unionin historian merkittävin laajentuminen on toteutunut. Uusi perustuslaillinen sopimus, joka muuttaa huomattavasti unionin toimielinrakennetta, on hyväksytty. Lisäksi unioni on vahvistanut toiminnalleen rahoituspuitteet vuosisadan toiselle vuosikymmenelle.

Uusi sopimusperusta

Prosessin loppuun saattaminen

2. Kun uusi perustuslaillinen sopimus allekirjoitetaan mahdollisimman pian 1.5.2004 jälkeen, kaikkien 25 jäsenvaltion on ensisijaisen tärkeää aloittaa viipymättä ratifiointimenettelyt ja saattaa ne päätökseen niin nopeasti kuin mahdollista, jotta uusi sopimus voisi tulla voimaan viimeistään vuoden 2006 alussa. Unionin toimet seuraavat prosessin edistymistä tähän tavoitteeseen.

Valmistautuminen uuden perussopimuksen soveltamiseen

3. Uudessa perussopimuksessa määritellään unionin toimielimiä koskevat järjestelyt ja toimintamenetelmät kokoamalla yhteen perustuslaiksi uudet toimijat, uudelleen organisoidut toimielimet, uudet välineet ja yksinkertaistetut menettelyt. Sujuva siirtyminen uusiin järjestelyihin on suuri haaste. Kaikki toimielimet käyttävät sopimuksen allekirjoittamisen ja vuoden 2006 alun välisen ajan valmistellakseen mahdollisimman hyvin tulevia muutoksia, jotta ne voidaan toteuttaa sujuvasti ja tehokkaasti heti, kun sopimus tulee voimaan. Neuvosto pyrkii myös jatkuvasti parantamaan työmenetelmiään Helsingin ja Sevillan Eurooppa-neuvostojen suositusten ja vuonna 2003 hyväksytyjen käytännesääntöjen pohjalta.

Uusi maantieteellinen tilanne

Uusien jäsenvaltioiden tehokas integroiminen

4. Laajentumisen onnistuminen on tulevien vuosien tärkeimpiä kysymyksiä. Se voidaan toteuttaa integroimalla uudet jäsenvaltiot unioniin kaikilta osin ja tehokkaasti yhteisön solidaarisuuden hengessä ja siten, että liittyminen on todellista käytännön tasolla sekä oikeuksien että velvoitteiden osalta. Komissio seuraa unionin säännösten täytäntöönpanoa uusissa jäsenvaltioissa kaikin käytettävissään olevin järjestelyin.

5. Unioni osallistuu edelleen tarvittavan hallinnollisen kapasiteetin luomiseen uusissa jäsenvaltioissa. Samalla kaikkien toiminta-alojen nykyiset ohjelmat laajennetaan koskemaan uusia jäsenvaltioita. Uudet jäsenet pyritään integroimaan Lissabonin strategiaan, Schengenin säännöstöön, talouspolitiikkojen koordinointiin ja vakaus- ja kasvusopimukseen mahdollisimman nopeasti sekä kunkin maan tilanteen huomioon ottaen euroalueeseen.

6. Kyproksen osalta unioni tuo Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti edelleen selkeästi esiin haluavansa saada aikaan ratkaisun, joka on sen peruseriaatteiden YK:n turvallisuusneuvoston ja asiaa koskevien päätöslauselmien mukainen, ja tukee YK:n pääsihteerin välitystoimia. Unioni kannustaa kaikkia osapuolia työskentelemään kokonaisvaltaisen ratkaisun aikaansaamiseksi tältä pohjalta, jotta yhdistynyt Kypros voisi liittyä unioniin 1.5.2004.

Bulgaria ja Romania

7. Unioni tukee näiden kahden maan pyrkimyksiä saada neuvottelut päätökseen vuonna 2004, jotta ne voisivat liittyä unioniin vuonna 2007, ja jatkaa kohdennetun liittymistä edeltävän tuen antamista. Unionin jäsenyyskriteerit on täytettävä, ja tarkkaa seuranta jatketaan vuosina 2005 ja 2006 sen varmistamiseksi, että unionin säännöstö pannaan tosiasiallisesti täytäntöön ja sen noudattamista valvotaan.

Turkki

8. Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti ja komission toimittaman kertomuksen ja suosituksen pohjalta neuvosto päättää joulukuussa 2004, täyttääkö Turkki Kööpenhaminassa sovitut poliittiset kriteerit. Jos näin on, liittymisneuvottelut avataan viipymättä. Unionin kannustaa Turkkiä jatkamaan uudistusten toteuttamista kyseisten kriteerien täyttämiseksi ja avustaa sitä näissä toimitissa liittymistä edeltävällä tuella.

Kroatia

9. Kroatia on jo hakenut unionin jäsenyyttä. Komissio antaa lausuntonsa Kroatian hakemuksesta vuoden 2004 alkupuoliskolla, minkä jälkeen Eurooppa-neuvosto päättää jatkotoimista komission lausunnon pohjalta.

Uudet rahoituspuitteet

Rahoitusnäkymät vuoden 2007 jälkeen: monitahoiset neuvottelut

10. Unionin nykyisten rahoitusnäkymien voimassaolo päättyy vuoden 2006 lopussa. Uusista rahoitusnäkymistä neuvotellaan ja asiaankuuluvia politiikkoja tarkistetaan tämän monivuotisen ohjelman kattamalla ajanjaksolla. Aikataulu on tiukka, sillä neuvottelut ovat vaikeat ja uusista rahoituspuitteista on sovittava ajoissa unionin toiminnan suunnittelun ja ohjelmoinnin vuoksi. Komission tiedonannosta käytyjen keskustelujen perusteella voidaan olettaa, että komissio, uusien jäsenvaltioiden komissaarit mukaan luettuina, esittää rahoitus- ja lainsäädäntöehdotusten kokonaisuuden viimeistään vuoden 2004 heinäkuun alussa. Neuvosto pyrkii puolestaan siihen, että Eurooppa-neuvosto voisi tehdä joulukuussa 2004 mahdolliset päätökset periaatteista ja suuntaviivoista, jotta poliittinen sopimus saataisiin aikaan kesäkuun 2005 Eurooppa-neuvoston kokoukseen mennessä. Tavoitteena on, että rahoituspuitteet ja yksityiskohtainen lainsäädäntö, jonka nojalla ne pannaan täytäntöön, voidaan lopullisesti hyväksyä vuoden 2005 lopussa. Näin vuoden 2006 aikana voitaisiin valmistella yhteisön uusia ohjelmia, niin että ne voidaan toteuttaa heti uuden rahoitusnäkymäjaksos alkaessa. Myös vuoden 2007 budjettimenettely saadaan tällä tavoin vietyä läpi selkeästi ja varmasti.

JOITAKIN TÄRKEITÄ PÄIVÄMÄÄRIÄ

Kesäkuu 2004	<ul style="list-style-type: none">• Eurooppa-neuvosto päättää, miten Kroatian osalta menetellään
Vuoden 2004 loppu	<ul style="list-style-type: none">• Bulgarian ja Romanian liittymisneuvottelut saadaan mahdollisesti päätökseen• Päätös siitä, täyttääkö Turkki kriteerit aloittaakseen liittymisneuvottelut• Mahdolliset suuntaviivat ja periaatteet uusien rahoitusnäkyvien valmistelemiseksi
Kesäkuu 2005	<ul style="list-style-type: none">• Poliittinen sopimus uusien rahoitusnäkyvien kokonaisuudesta
Vuoden 2005 loppu	<ul style="list-style-type: none">• Uudet rahoitusnäkyvät ja yksityiskohtainen lainsäädäntö, jonka nojalla rahoitusnäkyvät pannaan täytäntöön, hyväksytään lopullisesti
Vuoden 2006 alku	<ul style="list-style-type: none">• Uusi perustuslaillisen sopimus tulee voimaan

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Kasvun ja vaurauden alue

Lissabonin strategia: välitarkistus

11. Unioni toteuttaa päättäväisesti tätä kokonaisvaltaista strategiaa, jonka tavoitteena on tehdä Euroopasta maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous ja luoda kestävä kasvua ja työpaikkoja sekä syvempää taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ottaen ympäristönäkökohdat asianmukaisella tavalla huomioon. Eurooppa-neuvosto antaa tähän osaltaan lisäpainoa kevätkokouksissaan antamalla poliittisen viestin ja tekemällä konkreettisia päätöksiä avainalueilla. Vuosina 2004–2006 pyritään edelleen parantamaan strategian toimivuutta ja tarvittaessa sen sisältöä. Vuonna 2005 strategia on puolessa välissä, ja kyseisen vuoden Eurooppa-neuvoston kevätkokous on sopiva tilaisuus arvioida saavutettuja tuloksia laajemmin.

12. Kilpailukykyä koskevan integroidun strategian täytäntöönpanoa jatketaan. Näin halutaan varmistaa, että politiikat määritellään ja niitä toteutetaan tavalla, joka systemaattisesti parantaa kilpailukykyä.

13. Asiaankuuluvia osapuolia kuullaan edelleen järjestelmällisesti ja unionin merkittävimpien lainsäädäntöehdotusten taloudellisia, sosiaalisia sekä ympäristöön ja sääntelyyn liittyviä vaikutuksia arvioidaan kattavasti edelleen lainsäädännön laadun parantamista koskevan toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti.

Tavoitteiden saavuttaminen: Lissabonin strategian keskeisten tavoitteiden edistäminen

14. Vaikka arvioinnin perusteella toimintaa saatetaankin tarkistaa, unionin toimintaa vuosina 2004–2006 jatketaan tavoitteena

- edistää kasvua
- luoda entistä laajempi ja tehokkaammin toimiva talousalue
- luoda enemmän ja parempia työpaikkoja ja uudistaa Euroopan sosiaalinen malli
- edistää osaamiselle rakentuvaa taloutta ja yhteiskuntaa, yleissivistävä koulutus ja ammattikoulutus mukaan luettuina
- edistää kestäväää kehitystä ja estää se, että kasvu aiheuttaa ympäristövahinkoja.

Kasvun edistäminen

15. Terve, vakauteen tähtäävä makrotalouspolitiikka, joka perustuu kestäväään julkiseen talouteen, on edelleen Euroopan talouden perusta, erityisesti kun demografinen kehitys otetaan huomioon. Julkisen talouden tervehdyttämistä jatketaan vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti. Vuonna 2003 hyväksyttiin talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kokonaisuus seuraaviksi kolmeksi vuodeksi. Vuosina 2004 ja 2005 pääpaino pannaan strategian ja politiikkojen toteuttamiseen ja varmistetaan se, että uudet jäsenvaltiot integroidaan asianmukaisesti prosessiin. Uudet suuntaviivat laaditaan ja hyväksytään vuonna 2006.

16. Lissabonin strategian yleislinjojen ja Eurooppa-neuvoston päätösten mukaisesti Euroopan kasvualoite pannaan kaikilta osin täytäntöön ja sen täytäntöönpanoa seurataan.

17. Työpaikkoja luovan kasvun edistämisen ehdoton edellytys on saada aikaan ympäristö, jossa liikeyritykset ja teollisuus yleisesti ja yrittäjäyys ja innovointi erityisesti voivat kukoistaa. Euroopan tasolla on jo olemassa tai on aivan pian käytettävissä asiaankuuluvia välineitä, ja seuraavien kolmen vuoden ensisijainen tehtävä onkin panna ne täytäntöön. Myös pyrkimyksiä liikeyritysten hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi jatketaan.

Laajempi ja tehokkaammin toimiva talousalue

18. Dynaamiset ja hyvin toimivat sisämarkkinat ovat kasvun, tuottavuuden ja kilpailukyvyn olennainen edellytys. Unioni keskittyy vuosina 2004–2006 tällä alalla seuraaviin toimiin:

- Sisämarkkinoiden toteuttaminen komission sisämarkkinastrategian (2003–2006) tärkeimpien painopisteiden mukaisesti. Painopisteitä ovat energia- ja televiestintämarkkinoiden vapauttamista ja valvontaa sekä rautatie-, satamapalvelu- ja lentoliikennealan ja hankintojen vapauttamista koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja/tai täytäntöönpano. Rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman käsittely on saatava ajoissa päätökseen, jotta integroidut rahoitusmarkkinat voidaan toteuttaa vuoteen 2005 mennessä.
- Lisäkeinojen kehittäminen ja käyttöönotto sisämarkkinoiden vahvistamiseksi paremman valvonnan kautta, saattamalla säännökset ajallaan ja tehokkaasti osaksi kansallista lainsäädäntöä, ennakoivan kilpailupolitiikan avulla ja valtiontukijärjestelmän uudistuksen päätökseen saattamisella.
- Palvelualan sisämarkkinoiden toteuttaminen. Rajat ylittävien palvelujen tarjoamisessa jäljellä olevien esteiden poistamiseksi aiotaan toimia päättäväisesti komission palvelustrategian ja siihen liittyvien ehdotusten pohjalta siten, että jäsenvaltiot lisäävät omia toimiaan kyseisten esteiden poistamiseksi kansallisesta kilpailusta.
- Unionin alueiden – mukaan lukien uusien jäsenvaltioiden alueiden – yhteen liittäminen kuljetuksen, televiestinnän ja energiahuollon alalla. Laajentuneen Euroopan TEN-verkkoja koskevien lainsäädäntöehdotusten käsittelyä jatketaan vuonna 2004.
- Haitallisten verotoimenpiteiden poistamiseksi tehtävät toimet ja verotusjärjestelmien sisämarkkinoille aiheuttamien esteiden poistaminen
- Kuluttajansuojan tason nostaminen, mukaan lukien vuosien 2002–2006 kuluttajansuojastrategian täytäntöönpano.

Uusien ja parempien työpaikkojen luominen ja Euroopan sosiaalisen mallin uudistaminen

19. Euroopan työllisyysstrategia ohjaa edelleen työskentelyä Lissabonin sitoumusten täyttämiseksi eli täystyöllisyyden, työn laadun parantamisen ja työmarkkinauudistusten aikaan saamiseksi. Euroopan työllisyystyöryhmän raportti komissiolle mahdollistaa sen, että kevään 2004 Eurooppa-neuvosto voi antaa lisäpontta strategian täytäntöönpanolle. Työllisyyden suuntaviivat hyväksyttiin 2003, ja pääpaino vuosina 2004 ja 2005 on strategian täytäntöönpanossa ja sen varmistamisessa, että uudet jäsenvaltiot integroidaan prosessiin. Tarkistetut suuntaviivat laaditaan ja hyväksytään vuonna 2006.

20. Unioni jatkaa sosiaalipoliittisen toimintaohjelman toteuttamista Euroopan sosiaalisen mallin uudistamiseksi ja parantamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjuntaan. Jäsenvaltiot jatkavat toimiaan sosiaaliturvajärjestelmiensä uudistamiseksi niiden riittävyyden ja pitkän aikavälin kestävyysvarmistamiseksi ja työskentelevät eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmien uudistamiseksi edelleen. Nykyisen sosiaalipoliittisen toimintaohjelman tulokset ovat perusta uusille toimintapuitteille vuodesta 2006 eteenpäin.

21. Taatakseen kansalaistensa terveydensuojelun korkean tason unioni pyrkii ottamaan terveyteen liittyvät kysymykset johdonmukaisemmin huomioon politiikkojensa ja toimintojensa määrittelyssä ja täytäntöönpanossa. Vuosien 2003–2008 kansanterveysalan toimintaohjelman toteuttaminen on yksi tämän alan painopisteistä.

Osaamiselle rakentuvan talouden edistäminen

22. Investointien lisääminen tutkimukseen ja innovointeihin, koulutukseen ja ammattitaidon hankkimiseen luo uusia kasvumahdollisuuksia, uusia yrityksiä ja työpaikkoja sekä edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Sovitut politiikat ja tavoitteet on muutettava toiminnaksi vuosina 2004–2006. Tämä edellyttää seuraavaa:

Tutkimus ja innovointi

- Edistetään eurooppalaisen tutkimus- ja innovointialueen toteuttamista; hyödynnetään täysimääräisesti kuudetta tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelmaa ja sovitaan seitsemännestä puiteohjelmasta hyvissä ajoin ennen vuoden 2006 loppua; pannaan täytäntöön toimintasuunnitelma investointien lisäämisestä tutkimukseen, teknologian kehittämiseen ja esittelyyn, niin että vuosikymmenen loppuun mennessä investointien osuus BKT:sta olisi 3 prosenttia (joista kaksi kolmasosaa olisi tultava yksityiseltä sektorilta); kannustetaan eurooppalaista yhteistyötä perustutkimuksen ja strategisen tutkimuksen alalla.
- Toteutetaan vuoden 2005 eEurope-toimintasuunnitelma ja kannustetaan kolmannen sukupolven teknologian, laajakaistatekniikan ja digitaalitelevision markkinoiden kehittämistä.

- Edistetään edelleen pioneeri- ja huipputeknologiaa, mukaan lukien biotekniikan ja ympäristötekniikan toimintasuunnitelmien avulla ja EY:n ja ESan yhteisen avaruusstrategian avulla.
- Kehitetään Galileo-satelliittinavigointiohjelma valmiiksi ja otetaan se käyttöön.
Yleissivistävä koulutus, ammattikoulutus ja ammattitaitojen hankkiminen
- Jäsenvaltiot panevat täytäntöön pitkän aikavälin strategiat koulutusjärjestelmien tavoitteista painottaen erityisesti perustaitoja, elinikäistä oppimista, liikkuvuutta, digitaalisen lukutaidon kehittämistä ja varmistamalla korkeat laatuvaatimukset ja voimavarojen tehokkaan käytön.
- Lisätään yhteistyötä ammattikoulutuksen, opiskelijoiden liikkuvuuden, koulutuksen kulttuurinäkökohtien, nuorisovaihdon ja vapaaehtoistoiminnan aloilla.
- Hyväksytään koulutusta, kulttuuria ja nuorisoa koskevia seuraavan sukupolven eurooppalaisia ohjelmia ja toteutetaan eurooppalainen korkeakoulutusalue.

Kestävän kehityksen edistäminen

23. Unionin kestävän kehityksen strategiaa tarkistetaan vuonna 2004 Lissabonin strategian väliarvioinnin valmistelemiseksi painottaen erityisesti unionin kaikkien sisäisten politiikkojen keskinäistä johdonmukaisuutta ja näiden politiikkojen ja unionin ulkoisten sitoumusten välistä johdonmukaisuutta. Kestävän kehityksen avainalueita ovat:

- Liikenne, jossa keskipitkän aikavälin toimintatavoite on kolmijakoinen: pyritään estämään liikenteen kasvun ja BKT:n kasvun ympäristövaikutukset tasapainottamalla eri liikennemuotojen käyttöä ja lisäämällä turvallisuutta. Infrastruktuurimaksuja ja rautatieliikenteen markkinoiden kehittämistä koskevia ehdotuksia tarkastellaan.
- Meriturvallisuus ja pilaantumisen ehkäiseminen kehittämällä neuvoston äskettäin hyväksymiä aloitteita yhteisön lainsäädännön avulla ja toimimalla aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla ja tiiviissä yhteistyössä naapurimaiden kanssa.
- Energia-ala, jossa unioni tehostaa toimia nykyisten välineiden täytäntöön panemiseksi tehokkaalla tavalla energiankysynnän hallinnoinnin ja energiatehokkuuden parantamiseksi sekä uusiutuvien energiamuotojen käytön tehostamiseksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja hankintavarmuuden parantamiseksi. Monivuotisen Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman (2003–2006) tehokas toteuttaminen on tärkeää.

- Tuotepolitiikka: yhdenmättyä lähestymistapaa kehitetään tavoitteena purkaa resurssien käytön ja jätteen syntymisen yhteys talouskasvuun sekä vähentää tuotteiden haitallisia ympäristövaikutuksia koko niiden elinkaaren ajan.

Ympäristönsuojelu

24. Vuosina 2004–2006 ympäristönsuojelun alan työskentelyä ohjaa pitkälti kuudes ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma (2002–2012). Ohjelmaa tarkistetaan sen puolivälissä vuonna 2006. Aihepiirikohtaisia strategioita tarkastellaan toiminnan ja lainsäädäntöpuitteiden kehittämiseksi keskeisillä aloilla.

25. Ilmastonmuutoksen torjuminen on edelleen unionin tärkeimpiä tehtäviä. Unioni aikoo täyttää Kioton sopimuksen mukaiset sitoumuksensa ja pyrkii saamaan aikaan kansainvälistä toimintaa koskevat lainsäädäntöpuitteet vuodesta 2012 eteenpäin. Päästökauppajärjestelmä pannaan täytäntöön, korkeampaa energiatehokkuutta edistetään ja lisätään uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Lisäksi tarkastellaan sitä, miten ympäristöteknologiaa voitaisiin edistää aiempaa paremmin ja soveltaa laajemmin ja nopeammin. Lisäksi toteutetaan toimia kemikaalien ja torjunta-aineiden käytön valvomiseksi, pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi, uimaveden laadun parantamiseksi, jätteen vähentämiseksi ja jätehuollon parantamiseksi, ilmanlaadun seurannan parantamiseksi, melupäästöjen vähentämiseksi ja biodiversiteetin heikkenemisen pysäyttämiseksi vuoteen 2010 mennessä. Göteborgin tavoitteen saavuttaminen ja Natura 2000 -verkoston täytäntöönpano ovat edelleen unionin ensisijaisia tavoitteita.

26. Euroopan ja muun maailman kestävä kehitys ovat tiukasti sidoksissa toisiinsa. Unioni aikoo säilyttää johtavan asemansa edistääkseen kansainvälisiä prosesseja, erityisesti panemalla täytäntöön Johannesburgin kestävä kehityksen huippukokouksessa antamansa sitoumukset.

Joidenkin politiikkojen uudistaminen

Maatalous

27. Kesäkuussa 2003 saatiin onnistuneesti päätökseen yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseen tähtäävä neuvottelukierros. Tulevina vuosina työssä keskitytään uusien toimintapuitteiden käyttöönottoon, maaseudun kehittämisselviin, tiettyjen yhteisten markkinajärjestelyjen, kuten sokeria, puuvillaa, oliiviöljyä ja tupakkaa koskevien markkinajärjestelyjen uudistamiseen ja uusien jäsenvaltioiden sujuvaan integroimiseen YMP:an. Muun muassa elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun, eläinten hyvinvointiin sekä muuntogeenisten ja perinteisten viljelykasvien rinnakkaiseloon liittyviin kuluttajien huolenaiheisiin reagoiminen on tärkeimpiä käsiteltäviä asioita.

Kalastus

28. Yhteisessä kalastuspolitiikassa keskitytään panemaan täytäntöön uudet toimintapuitteet, joissa painopisteenä on vakaat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset olosuhteet takaava kestävä kalastus sekä aluekehitys sidosryhmien osallistuessa toimintaan. Köyhtyneiden kantojen elvyttämiseksi otetaan käyttöön elvytysuunnitelmia ja valvonnan ja tarkastusten yhdenmukaistamiseen tähtääviä toimia jatketaan. Muita tärkeitä aiheita ovat uuden kalastuspolitiikan määrittäminen Välimeren alueelle, yhteisen tarkastusorganisaation perustaminen ja hallinnointipäätöksiä varten annettavien tieteellisten lausuntojen parantaminen.

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue

Tampereella hyväksytyn ohjelman täytäntöönpano

29. Unioni aikoo toteuttaa Tampereella sovitun ohjelman ja aikoo toukokuuhun 2004 mennessä toteuttaa Amsterdamin sopimuksessa edellytetyt lainsäädännölliset toimenpiteet.

30. Päätäväinen laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjunta edellyttää aiempaa tiiviimpää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, erityisesti takaisinottosopimusten avulla. Euroopan palauttamisrahaston perustamista koskevat päätökset tehdään. Ulkorajojen valvonta saa enemmän painoa laittoman maahanmuuton ja rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Unionin ulkorajojen yhdenmukaista valvontaa kehitetään edelleen. Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti neuvosto aikoo edelleen tarkastella, tarvitaanko yhteisön rahoituslähteitä ja vastuunjakamismenettelyjä.

31. Unioni jatkaa edelleen laaja-alaisen politiikan kehittämistä maassa laillisesti asuvien maahanmuuttajien kotouttamiseksi niin, että heitä koskisivat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin unionin kansalaisiakin. Ensi vaiheessa viimeistellään Tampereella sovittuun ohjelmaan sisältyvät vielä kesken olevat lainsäädäntöehdotukset.

32. Turvapaikkakysymysten alalla saadaan piakkoin päätökseen kaksi direktiiviä, jotka koskevat pakolaisten määrittelyssä ja pakolaisaseman myöntämisestä tai peruuttamisesta koskevissa menettelyissä sovellettavia vähimmäisvaatimuksia. Työskentelyä jatketaan, jotta varmistettaisiin kansainvälistä suojelua tarvitsevien henkilöiden hallitumpi ja ohjatumpi pääsy unioniin ja tutkitaan tapoja lähtöalueiden suojeluvalmiuksien parantamiseksi.

33. Unioni aikoo toteuttaa lisätoimia rikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi, muun muassa panemalla laitonta huumausainekauppaa koskevan puitepäätöksen täytäntöön. Unioni aikoo myös tehostaa terrorismin torjuntaa ja toteuttaa lisätoimenpiteitä terrorismin rahoituksen estämiseksi.

Tampereen huippukokouksen jatkotoimet

34. Kesäkuussa 2004 järjestettävässä Eurooppa-neuvostossa käynnistetään Tampereella sovitun ohjelman tulosten arviointi oikeus- ja sisäasioiden alan politiikan kehittämiseksi edelleen. Tärkeimpiä haasteita ovat seuraavat:

- Ulkorajojen yhdenmukaista valvontaa koskevan järjestelmä on pantava täytäntöön kokonaisuudessaan. Tähän sisältyy yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän luominen tehokkaan kansainvälisen suojelun takaamiseksi. Maahanmuuttajavirtojen hallinnan parantamiseksi toteutetaan lisätoimia. Viisumitietojärjestelmän kehittäminen on myös näkyvällä sijalla asialistalla ja SIS II otetaan käyttöön vuoteen 2006 mennessä.
- Lainvalvontayhteistyön operatiivista puolta vahvistetaan ja rikollisuuden ja terrorismin vakavien muotojen torjuntaa tehostetaan. Poliisin, oikeuslaitoksen ja tullin tiiviimpi yhteistyö käsittää uuden huumausainealan toimintasuunnitelman vuosiksi 2005–2009 ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan strategian tarkistuksen vuonna 2005.
- Unionin kansalaisten oikeussuojan saatavuutta parannetaan laajentamalla vastavuoroisen tunnustamisen ja täytäntöönpanon järjestelmää sekä kehittämällä muita, vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyviä toimenpiteitä.

35. Oikeus- ja sisäasioiden huomioon ottaminen unionin ulkopolitiikassa ja kyseisen prosessin syventäminen ovat vuonna 2004 alkavan toimintakauden tärkeimpiä kysymyksiä.

JOITAKIN TÄRKEITÄ PÄIVÄMÄÄRIÄ

2004	• EU:n kestävän kehityksen strategian tarkistaminen• Tampereella sovitun ohjelman loppuun saattaminen• Tampereen ohjelman tulosten arviointi ja uuden YOS-alan ohjelman aloittaminen.
2005	• Lissabonin strategian välitarkistus• Uuden sosiaalipoliittisen toimintaohjelman hyväksyminen• Uuden huumausainealan toimintasuunnitelman aloitus• Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan strategian tarkistus
2006	• Euroopan yhteisön seitsemännen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelman hyväksyminen• Kuudennen ympäristöä koskevan yhteisön toimintaohjelman välitarkistus• Uusien laajojen talouspoliittisten suuntaviivojen hyväksyminen seuraaviksi kolmeksi vuodeksi• Työllisyysstrategian välitarkistus ja uusien työllisyyspoliittisten suuntaviivojen hyväksyminen kolmeksi seuraavaksi vuodeksi.

UNIONI MAAILMANLAAJUISENA TOIMIJANA

36. Unioni on kokonsa, väestönsä ja taloudellisen mahtinsa puolesta maailmanlaajuinen toimija. Yhteisönä, jolla on yhteiset arvot, sillä on hyvät mahdollisuudet omaksua vastuullinen asema kansainvälisesti. Se on erityisen vahva kehitysavun alalla, sillä sen antama kehitysapu on yli puolet koko maailman julkisesta kehitysavusta. Sen ulkosuhteiden eri välineet – yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan diplomaattiset toimenpiteet, voimavarat konfliktinestoon ja siviili- ja sotilaskriisinhallintaan Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (ETPP) nojalla, kehitysyhteistyö ja kehitysapu sekä ulkoinen kauppapolitiikka – mahdollistavat sen, että unioni voi menetellä integroidusti kansainvälistä yhteisöä koettelevien ongelmien suhteen.

EU:n turvallisuusstrategian täytäntöönpano

37. Eurooppa-neuvosto hyväksyy EU:n uuden turvallisuusstrategian samaan aikaan kuin tämän monivuotisen ohjelman. Uuden strategian tehokas täytäntöönpano tulee olemaan yksi unionin ensisijaisista tavoitteista.

38. Turvallisuusstrategiassa painotetaan, että unionin on oltava aktiivisempi, johdonmukaisempi ja sillä on oltava enemmän valmiuksia. Uuteen perussopimukseen sisältyvät toimielinjärjestelyt edistävät tätä tavoitetta. Lisäksi tämän ohjelman aikana toteutetaan muita toimia useilla eri aloilla, mukaan lukien konfliktineston ja sotilas- ja siviilikriisinhallinnan voimavarojen kehittäminen osana ETPP:a.

39. Tehokas monenvälisyys ja vahva kahdenvälisten suhteiden verkosto toimivat toisiaan vahvistavalla tavalla. Unioni toimii monenvälisesti ja kahdenvälisesti tehostaakseen maailmanlaajuista toimintaansa. Se kehittää edelleen siteitään alueellisiin järjestöihin ja keskeisiin kahdenvälisiin kumppaneihin. Perinteisiä suhteita syvennetään, erityisesti turvallisuusstrategiassa määriteltyjen strategisten kumppanien kanssa.

40. Turvallisuusstrategiassa määritetään unionille seuraavat kolme strategista tavoitetta:

- turvallisuuden edistäminen naapurialueilla
- tehokkaaseen monenvälisyyteen perustuva kansainvälinen järjestys
- uhkien käsitteleminen.

Turvallisuuden edistäminen naapurialueilla

41. Unioni määrittelee joukon politiikkoja itäisten ja eteläisten naapureidensa suhteen.

Politiikkojen on määrä perustua yhteisiin arvoihin ja auttaa vastaamaan yhteisiin haasteisiin. Myös pohjoista ulottuvuutta kehitetään ja pohjoista ulottuvuutta koskeva toimintasuunnitelma laaditaan ja viimeistellään vuonna 2006.

42. Unioni on edelleen vahvasti sitoutunut Länsi-Balkanin alueeseen. Tärkeimpänä toimena tuetaan uudistuksia. Yhteisenä tavoitteena on se, että tämä alue voitaisiin integroida Euroopan unionin rakenteisiin niin, että Kööpenhaminan poliittiset kriteerit ja kansainväliset velvoitteet täytetään. Vakautus- ja assosiaatioprosessi, jota täydennetään jatkuvasti laajentumisprosessista saatujen kokemusten nojalla, muodostaa yleispuitteet Länsi-Balkanin alueen maiden pyrkimyksille kohti unionia. Pyrkimyksiä vakautus- ja assosiaatiosopimusten tekemiseen niiden valtioiden kanssa, jotka eivät vielä ole tehneet sopimusta, jatketaan.

43. Uutta naapuruuspolitiikkaa kehitetään toimintasuunnitelmaehdotusten pohjalta, jotka komission on määrä esittää vuodesta 2004 alkaen kaikkien asiaankuuluvien maiden osalta. Lisäksi otetaan käyttöön naapuruusohjelmat, joita ollaan valmistelemassa ehdotettua uutta läheisyyspolitiikan välinettä varten.

- *Itä-Eurooppa*: Suhteita "uusiin naapureihin" Itä-Euroopassa – Ukraina, Moldovaan ja Valko-Venäjään – kehitetään kullekin maalle ominaisten poliittisten ja taloudellisten vertailutietojen pohjalta.

- *Välimeren alue:* Barcelonan prosessin syventämisen lisäksi laaditaan uusia kahdenvälisiä ja alueellisia toimintasuunnitelmia, joissa keskitytään uudistuspyrkimyksiin, hyvään hallintoon ja ihmisoikeuksiin. Barcelonan prosessi on vuonna 2005 ollut olemassa 10 vuotta ja tuolloin olisi hyvä tilaisuus arvioida sitä ja asettaa uusia tavoitteita.

44. Arabien ja Israelin välisen konfliktin ratkaiseminen on Euroopan tärkeimpiä strategisia tavoitteita. Tähän sisältyy etenemissuunnitelman täytäntöönpano ja kvartetin yhteistyön tehostaminen ja erityisesti tärkeä vuoden 2005 määräaika demokraattisen ja elinkelpoisen Palestiinan valtion perustamiseksi.

45. Unioni harkitsee asianmukaisia jatkotoimia komission ja korkean edustajan selvitykselle unionin suhteista arabimaailmaan.

46. Unioni aikoo jatkaa osallistumistaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti Irakin poliittiseen ja taloudelliseen jälleenrakentamiseen, mikä on tärkeää koko Lähi-idän alueelle.

Tehokkaaseen monenvälisyyteen perustuva kansainvälinen järjestys

47. Unioni on sitoutunut tekemään tehokkaasta monenvälisyydestä, jonka keskipisteenä on vahva YK, ulkoisen toimintansa keskeisen osan. Unionin keskeisenä tavoitteena on lujittaa edelleen mekanismeja, joilla voidaan kehittää yhteinen, johdonmukainen ja näkyvä YK-politiikka. YK:n roolia kansainvälisenä rauhan ja turvallisuuden ylläpitäjänä tuetaan aiempaa enemmän, mukaan lukien yhteistyö YK:n kanssa konfliktineston ja kriisinhallinnan alalla. Unioni pyrkii johtavaan asemaan niissä toimissa, joilla puututaan YK:n yhä kiireellisempiin uudistustarpeisiin.

48. Unioni pyrkii lisäämään ihmisoikeuspolitiikkansa johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä. Pyrkimyksissä vaalia ja kehittää kansainvälistä oikeutta unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan ensisijaisena tavoitteena on edelleen ihmisoikeuksien edistäminen ja suojaaminen sekä monenvälisissä elimissä ja foorumeilla että kahdenvälisissä yhteyksissä kolmansiin maihin. Unioni myös jatkaa pyrkimyksiään edistää liittymistä Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussääntöön mahdollisimman laajalti.

49. Yhteistyötä Etyjin ja Euroopan neuvoston kanssa jatketaan aktiivisesti, erityisesti konfliktineston ja kriisinhallinnan alalla, demokratiakehityksen tukemiseksi ja oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien alalla.

50. Unioni aikoo panna tehokkaasti täytäntöön EU:n ja Naton välillä sovitut pysyvät järjestelyt, jotka muodostavat puitteet strategiselle kumppanuudelle kriisinhallinnan alalla.

51. Unioni jatkaa aktiivisesti ja rakentavasti toimiaan Dohan kehitysohjelman saattamiseksi onnistuneesti päätökseen ja sen panemiseksi täytäntöön Cancúnin konferenssin kokonaisarvion perusteella tehtyjen johtopäätösten pohjalta. Unionin perustavoitteet tässä prosessissa ovat edelleen monenvälisen kaupan vapauttamisen edistäminen ja siihen liittyvä WTO:n sääntöihin perustuvan järjestelmän lujittaminen, kehitysmaiden integrointi ja osallistuminen monenväliseen kauppajärjestelmään ja kestävän kehityksen edistäminen.

Uhkien käsittelyminen

52. Turvallisuusstrategiassa korostetaan monitahoista lähestymistapaa ja eri välineiden yhdistelmää, joilla nykyisiin uhkiin voitaisiin puuttua. Unionilla on käytettävissään tällainen poliittisten, taloudellisten, kaupan ja kehitysapuun liittyvien sekä siviili- ja sotilaspuolen välineiden yhdistelmä. Edessä olevaa kautta koskeva haaste on kehittää näitä välineitä edelleen ja käyttää niitä tehokkaasti. Jäsenvaltioiden on myös edelleen parannettava sekä siviili- että sotilasvoimavarojaan, jotta voidaan varmistaa, että unionilla on tarvittavat nopean toiminnan välineet kaikentyypisissä kriisinhallintaoperaatioissa.

53. Unioni jatkaa terrorismin torjuntaa käyttäen kaikkia sisäisiä ja ulkoisia välineitään. Se ottaa huomioon kolmansien maiden toiminnan tällä alalla kehittäessään suhteitaan näihin maihin.

54. Unioni laatii ja panee täytäntöön joukkotuhousoseiden leviämisen estämistä koskevan strategiansa ja toimintasuunnitelmansa tällaisten aseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseksi, pysäyttämiseksi ja käänteisen kehityksen aikaansaamiseksi.

Kehitystä koskevien sitoumusten seuranta

55. Vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä on yksi YK:n ja kansainvälisen yhteisön suurimmista haasteista. Unioni toimii kumppaniensa kanssa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi panemalla täytäntöön Monterreyssä ja Johannesburgissa sovitut sitoumukset. Edistymistä vuosituhannen kehitystavoitteiden ja muiden sitoumusten saavuttamisessa arvioidaan.

56. Toimia jatketaan myös marraskuussa 2000 annetun EY:n kehityspolitiikkaa koskevan yhteisen julkilausuman panemiseksi täytäntöön kaikilta osin. Eniten painoa pannaan avun tehokkuuden, johdonmukaisuuden ja koordinoinnin parantamiseen ja siihen, miten apu täydentää pyrkimyksiä saavuttaa ensisijainen tavoite, köyhyyden vähentäminen, mukaan lukien HIV/aidsin, tuberkuloosin ja malarian kaltaisten tautien torjunta. Tämän ensisijaisen tavoitteen tulisi käydä ilmi tällä ajanjaksolla toteutettavista maastrategioiden väliarvioinneista. Budjetin hallintaan ja resurssien kohdentamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. EY:n ulkoisen avun tasapainoa arvioidaan. Yhteistä julkilausumaa voidaan tarkistaa vuosina 2004–2006.

57. Cotonoun sopimuksen tarkistuksista käytävien neuvottelujen aloittamisesta 2004–2005 tehdään arvio, samaan aikaan kuin käydään keskustelut Euroopan kehitysrahaston mahdollisesta liittämisestä talousarvioon. Talouskumppanuussopimuksia koskevia neuvotteluja nopeutetaan, jotta talouskumppanuussopimus voidaan vahvistaa vuoteen 2007 mennessä.

JOITAKIN TÄRKEITÄ PÄIVÄMÄÄRIÄ

2004	• Toimintasuunnitelmat niiden maiden osalta, joita Laajempi Eurooppa -aloite koskee• Vakautus- ja assosiaatiosopimusten ja kumppanuussopimusten tekeminen Balkanin maiden kanssa• Maastrategioiden väliarviointi• Euroopan puolustusmateriaali-, tutkimus- ja sotilasvoimavaraviraston perustaminen
2005	• Barcelonan prosessin arviointi• EY:n kehityspolitiikkaa koskevan yhteisen julkilausuman mahdollinen arviointi
2006	• Pohjoista ulottuvuutta koskevan kolmannen toimintasuunnitelman viimeistely• Määräaika tavoitteelle, jonka mukaan julkisen kehitysavun osuus BKTL:stä olisi 0,39 prosenttia.

=====